משחקי טקסט ומשימות – גרסת נייר

🌍 גלובליזציה – כפר עולמי • חט״ב – רגיל • חוברת תלמיד

בחוברת: בלש הטקסט • צופן סודי • דרכון תחנות • מיון וציר זמן • נחשו ובדקו • יוצא דופן • משחקי סיום

שם: _____ כיתה: _____ תאריך: _____

חלק א' – 🕵️‍♂️🕵️‍♂️ התעלומה של המדפים הריקים

התיק: מי עצר את המשלוח לחנות האופניים? קראו את הטקסט, ענו על שאלות הרמזים, וסמנו ✖ על כל חשוד/ה שנשלל/ה.

הטקסט

בשבוע שעבר הגיעה לעיתון בית הספר ידיעה מוזרה: בחנות האופניים בעיר אזלו כל חלקי החילוף. בעל החנות, נמרוד, סיפר לכתבים הצעירים: "החלקים מיוצרים במזרח אסיה. בדרך כלל הם מפליגים במכולה, עוברים במצר מלאכה ואז בתעלת סואץ, ומגיעים לנמל חיפה תוך כחודש." הכתבת עדי בדקה: בנמל חיפה עבדו כרגיל, והמנופים פרקו אוניות שהגיעו מאירופה. מהמפעל באסיה דיווחו שהחלקים יוצרו בזמן ונארזו כבר לפני שבועיים. נמרוד הוסיף שהמכירות בחנות היו רגילות לגמרי, כמו בכל שנה. "אז איפה המשלוח?" שאל. למחרת הגיעה הודעה מחברת הספנות: "אונייה ענקית נתקעה לרוחב מעבר ימי צר, ועשרות אוניות ממתינות בתור משני צדיה. האוניות שלנו יכולות להקיף את אפריקה – אבל זה יוסיף כשבועיים לדרך." עדי פתחה את המפה. "יש בדרך הזאת מקום אחד שבו אונייה אחת יכולה לעצור את כולן," אמרה.

	החשוד/ה	תיאור	נשלל/ה? ✖
⚓	שביתה בנמל חיפה	אולי הנמל הפסיק לפרוק סחורה?	☐
🏭	עיכוב במפעל באסיה	אולי החלקים פשוט לא יוצרו?	☐
🚧	חסימה בתעלת סואץ	אולי נקודת מעבר צרה נחסמה?	☐
🚲	ריצה פתאומית של קונים	אולי כולם קנו חלקים בבת אחת?	☐

1. מה גילתה הכתבת על נמל חיפה?

(א) הנמל היה סגור לשבוע (ב) בנמל עבדו כרגיל ופרקו אוניות (ג) הנמל עבר לעיר אחרת

(ד) המנופים התקלקלו

2. מתי נארזו החלקים במפעל?

(א) אתמול בבוקר (ב) הם טרם יוצרו (ג) לפני שנה (ד) לפני שבועיים

3. מה ניתן להסיק מדברי נמרוד על המכירות?

(א) הביקוש לא השתנה, ולכן לא קונים רבים רוקנו את המדף (ב) הייתה ריצה גדולה על חלקים

(ג) החנות כמעט נסגרה (ד) המחירים בחנות ירדו בחדות

האשם/ה הוא/היא: _____ . הוכחה מהטקסט:

🔑 מה מסתתר מאחורי התווית?

הקטע

נניח שאתם לובשים חולצה פשוטה. העיצוב שלה נעשה במשרד של תאגיד רב-לאומי, שיש לו סניפים בעשרות מדינות. הכותנה גדלה בשדה במדינה אחת, הבד נארג במדינה שנייה, והתפירה נעשתה במדינה שלישית – שם עלות העבודה נמוכה יותר. לכך קוראים מיקור חוץ. בסוף, החולצה נשלחה במכולה, ומדינת הייצור רשמה עוד יצוא. לאורך הדרך נפלטו גזים לאוויר, והם מוסיפים לטביעת הרגל הפחמנית של החולצה. ואם קניתם אותה רק כי הייתה זולה, ולבשתם אותה פעמיים בלבד – ייתכן שהשתתפתם, בלי לשים לב, באופנה מהירה.

#	הצופן	רמז	המילה
1	🔢 22 - 1 - 3 - 10 - 4	חברה גדולה שפועלת בכמה מדינות בבת אחת.	_____
2	🔀 ל מ ה ו כ	תיבת פלדה בגודל אחיד שעוברת בין אונייה, רכבת ומשאית.	_____
3	🔢 10 - 18 - 6 - 1	מכירת סחורה מהמדינה החוצה.	_____
4	🔀 מ ת ח נ פ י	טביעת הרגל ה... – כמות גזי החממה שנפלטה בגלל מוצר.	_____
5	🔀 פ א ו ה נ	... מהירה – בגדים זולים שמתחלפים בחנויות בקצב גבוה.	_____

🔣 מפתח: א=1 ב=2 ג=3 ד=4 ה=5 ו=6 ז=7 ח=8 ט=9 י=10 כ=11 ל=12 מ=13 נ=14 ס=15 ע=16 פ=17 צ=18 ק=19 ר=20 ש=21 ת=22

המסר הסודי לפי המורה: _____

חלק ב' – 🗺️ דרכון התחנות: 🗺️ במסלול של אוניית המכולות

אוניית מכולות יוצאת מנמל במזרח אסיה אל נמל חיפה. הצטרפו לצוות הגשר: כל תחנה בדרך נפתחת רק אחרי משימה, וכל משימה מעניקה אות קסם. בכל תחנה – פתרו את המשימה וכתבו את אות הקסם שתקבלו מהמורה.

1. 🏗️ נמל במזרח אסיה – מדוע מפעלים רבים מוקמים דווקא סמוך לנמלים גדולים?

(א) כי ליד הים קריר יותר (ב) כי כך חוסכים זמן וכסף בהובלה ליצוא (ג) כי החוק מחייב זאת

(ד) כי אין שם תושבים

2. 🌊 מצר מלאכה – התאימו כל מעבר ימי לגופי המים שהוא מחבר. (כתבו את האות המתאימה)

היגד	אות		הקשר
מצר מלאכה	____	א.	הים התיכון והאוקיינוס האטלנטי
תעלת סואץ	____	ב.	האוקיינוס ההודי והאוקיינוס השקט
תעלת פנמה	____	ג.	האוקיינוס האטלנטי והאוקיינוס השקט
מצר גיברלטר	____	ד.	הים התיכון וים סוף

3. 🚢 תעלת סואץ – בלי תעלת סואץ, אונייה מאסיה לאירופה צריכה להקיף את אפריקה. מה התוצאה הצפויה?

(א) לא ישתנה דבר (ב) הדרך תתקצר (ג) הדרך תתארך, והמחירים עלולים לעלות

(ד) האונייה תגיע מהר יותר

4. ⚓ נמל חיפה – התאימו כל מושג להגדרה שלו. (כתבו את האות המתאימה)

היגד	אות		הקשר
יבוא	____	א.	תשלום למדינה על סחורה שנכנסת אליה
שרשרת אספקה	____	ב.	קניית סחורה ממדינה אחרת
מרכז הפצה	____	ג.	מחסן שממנו הסחורה יוצאת לחנויות
מכס	____	ד.	כל השלבים מחומר הגלם ועד הצרכן

5. 🛍️ החנות – איזה משפט מתאר הכי טוב את המונח "כפר עולמי"?

(א) כל האנשים גרים בכפרים (ב) יש בעולם רק תרבות אחת (ג) המדינות התאחדו למדינה אחת

(ד) העולם נעשה מחובר וקרוב בזכות תקשורת, תחבורה וסחר

תחנה	1	2	3	4	5
אות קסם	☐	☐	☐	☐	☐

קוד היציאה: _____

⏳🗂️ מיון וסדר בכפר העולמי

הגלובליזציה לא קרתה ביום אחד, ויש לה סיבות, תוצאות ותחומים רבים. סדרו ומיינו.

סדרו את אבני הדרך שקירבו את העולם – מהמוקדמת למאוחרת. – מספרו לפי הסדר (1 = ראשון):

מספר	האירוע / השלב
( )	ספינות מפרש חוצות אוקיינוסים
( )	המטוס מקצר מסעות ארוכים לשעות
( )	אוניות מכולות ענקיות משנות את הסחר
( )	האינטרנט מחבר את העולם בזמן אמת
( )	רכבת הקיטור מחברת ערים ונמלים

מיינו: מה סיבה ומה תוצאה? – סמנו ✓ בעמודה המתאימה:

כרטיס	סיבה	תוצאה
מפעל עובר למדינה אחרת	☐	☐
נערמות כמויות ענק של פסולת טקסטיל	☐	☐
בגדים נקנים ונזרקים בקצב מהיר	☐	☐
תאגיד מחפש עלויות ייצור נמוכות	☐	☐
מחירי ההובלה בים ירדו	☐	☐
האינטרנט התפשט	☐	☐
אפשר לעבוד עם צוות ביבשת אחרת	☐	☐
סחורות זולות מגיעות מרחוק	☐	☐

מיינו את השפעות הגלובליזציה לפי התחום. – סמנו ✓ בעמודה המתאימה:

כרטיס	כלכלה	סביבה	תרבות
מאכלים מכל העולם ברחוב אחד	☐	☐	☐

כרטיס	כלכלה	סביבה	תרבות
פסולת אלקטרונית נשלחת למדינות אחרות	☐	☐	☐
מוזיקה מכל העולם בכל טלפון	☐	☐	☐
מחירים נמוכים לצרכן	☐	☐	☐
משרות חדשות במדינות מתפתחות	☐	☐	☐
שפות מקומיות נחלשות	☐	☐	☐
זיהום אוויר מאוניות וממטוסים	☐	☐	☐
כריתת יערות לגידולים ליצוא	☐	☐	☐

✂️

רצועות מיון לגזירה

- ספינות מפרש חוצות אוקיינוסים
- רכבת הקיטור מחברת ערים ונמלים
- המטוס מקצר מסעות ארוכים לשעות
- אוניות מכולות ענקיות משנות את הסחר
- האינטרנט מחבר את העולם בזמן אמת
- מחירי ההובלה בים ירדו
- סחורות זולות מגיעות מרחוק
- האינטרנט התפשט
- אפשר לעבוד עם צוות ביבשת אחרת
- תאגיד מחפש עלויות ייצור נמוכות
- מפעל עובר למדינה אחרת
- בגדים נקנים ונזרקים בקצב מהיר
- נערמות כמויות ענק של פסולת טקסטיל
- משרות חדשות במדינות מתפתחות
- זיהום אוויר מאוניות וממטוסים
- מוזיקה מכל העולם בכל טלפון
- שפות מקומיות נחלשות
- מחירים נמוכים לצרכן
- כריתת יערות לגידולים ליצוא
- מאכלים מכל העולם ברחוב אחד
- פסולת אלקטרונית נשלחת למדינות אחרות

חלק ג' – החולצות של ח'2

קראו כל קטע, הקיפו את הניבוי שלכם – ורק אז המורה תקרא את ההמשך.

קטע 1

כיתה ח'2 רוצה להכין 200 חולצות לאירוע התרמה שיתקיים בעוד שלושה שבועות. הצעה א': בית דפוס בעיר, 40 ₪ לחולצה, מוכן תוך עשרה ימים. הצעה ב': מפעל במזרח אסיה, 15 ₪ לחולצה, אבל המשלוח בים לוקח כחודשיים.

1. מה הכיתה תבחר?

א) את המפעל באסיה – כי הוא זול בהרבה
ב) את בית הדפוס בעיר – כי רק הוא יספיק בזמן
ג) לוותר על החולצות

מה קרה באמת? _____

קטע 2

בית הדפוס מציע שני סוגי בד: כותנה רגילה, או בד ממוחזר שיקר יותר ב-5 ₪ לחולצה. בקופה של הכיתה אין עודף.

2. מה יחליטו?

א) לבחור בבד הרגיל כדי לחסוך
ב) לוותר על האירוע
ג) לבחור בבד הממוחזר ולהעלות מעט את מחיר החולצה

מה קרה באמת? _____

קטע 3

האירוע הצליח, אבל נשארו 30 חולצות שלא נמכרו.

3. מה יעשו בהן?

א) יתרמו אותן לארגון שמחלק בגדים
ב) יזרקו אותן
ג) ישאירו אותן בארגז במחסן

מה קרה באמת? _____

קטע 4

המורה לגיאוגרפיה שאלה: "ואם האירוע היה בעוד חצי שנה – הייתם מזמינים מאסיה?"

4. מה לדעתכם תאמר הכיתה?

א) כולם יענו "כן" בלי היסוס ב) הדעות יתחלקו – זול ורחוק מול קרוב, מקומי וסביבתי

ג) כולם יענו "לא" בלי היסוס

מה קרה באמת? _____

יוצא דופן

1. מי יוצא הדופן?

א) מצר מלאכה ב) מצר גיברלטר ג) מצר הבוספורוס ד) תעלת סואץ

. למה?

א) היא נחפרה בידי אדם – השאר מעברים ימיים טבעיים ב) היא נמצאת באסיה

ג) אוניות אינן עוברות בה

2. מי יוצא הדופן?

א) כותנה ב) טלפון חכם ג) קפה ד) נחושת

. למה?

א) הוא יקר יותר ב) הוא מוצר מוגמר – השאר חומרי גלם ג) הוא מיוצר באסיה

3. מי יוצא הדופן?

א) תאגיד רב-לאומי ב) מיקור חוץ ג) מכס ד) שרשרת אספקה

. למה?

א) הוא מושג מתחום הכלכלה ב) הוא קיים רק בישראל

ג) הוא מקשה על מעבר סחורות בין מדינות – השאר מתארים פיזור של ייצור בעולם

4. מי יוצא הדופן?

א) סושי בתל אביב ב) פיצה בטוקיו ג) ריקוד עם בחתונה בכפר בגליל ד) המבורגר בפריז

. למה?

א) זה קורה בישראל ב) זו מסורת מקומית במקומה המקורי – בשאר, מנהג נדד ליבשת אחרת

ג) זה קשור לאירוע משפחתי

5. מי יוצא הדופן?

א) טביעת רגל פחמנית ב) זיהום מים בצביעת בדים ג) פסולת טקסטיל

ד) ירידה במחירי בגדים

. למה?

א) היא קורית רק באסיה ב) היא מושג גיאוגרפי

ג) היא יתרון כלכלי לצרכן – השאר נזקים לסביבה

חלק ד' – 🏁 משחקי סיום

🏆 טריוויה

1. חברה מתכננת נעל במדינה אחת, מייצרת אותה בשנייה ומוכרת בעשר. מה זה ממחיש?

א) תרבות מקומית ב) שרשרת אספקה גלובלית ג) חקלאות מסורתית ד) סחר חליפין

2. מדוע מעברים ימיים צרים כמו מצר מלאכה חשובים כל כך לסחר?

א) כי בהם המים חמים ב) כי אסור לעבור בהם ג) כי הם מקצרים דרך ועוברות בהם אוניות רבות

ד) כי בהם נמצאים כל המפעלים

3. איזו טענה מציגה את הגלובליזציה בצורה מאוזנת?

א) היא הורסת הכול ב) היא פותרת כל בעיה ג) אין לה שום השפעה

ד) היא מגדילה מבחר ותעסוקה, אך מעוררת שאלות על סביבה ותנאי עבודה

4. מה ההסבר הסביר לכך שמדינה מתמחה בגידול כותנה?

א) יש לה יתרון יחסי בזכות האקלים והקרקע ב) היא הכי קטנה בעולם ג) אין בה נמלים

ד) היא רחוקה מהים

5. תלמידה בוחרת לקנות פחות בגדים ולהחליף בגדים עם חברות. באיזו בעיה היא מטפלת?

א) מחסור בנמלים ב) הפסולת של האופנה המהירה ג) מהירות האינטרנט ד) מחירי הטיסות

6. מה תפקידה של המכולה בסיפור הגלובליזציה?

א) היא רק קישוט בנמל ב) היא האטה את הסחר

ג) היא הפכה את ההובלה לזולה, מהירה ואחידה ד) היא החליפה את האינטרנט

⚡ נכון / לא נכון

היגד	נכון	לא נכון
מכולות בגודל אחיד מאפשרות להעביר סחורה מאונייה לרכבת בלי לפרוק אותה.	☐	☐
מיקור חוץ פירושו שכל המוצר מיוצר בתוך המדינה שבה הוא נמכר.	☐	☐
תעלת פנמה מחברת בין האוקיינוס האטלנטי לאוקיינוס השקט.	☐	☐
לגלובליזציה יש השפעה רק על הכלכלה ולא על התרבות.	☐	☐
הובלה אווירית מהירה יותר, אבל בדרך כלל יקרה יותר מהובלה ימית.	☐	☐
אופנה מהירה מצמצמת את כמות הבגדים שנזרקים.	☐	☐
עיכוב במעבר ימי צר אחד יכול להשפיע על מחירים בכמה יבשות.	☐	☐
יתרון יחסי נקבע רק לפי גודל השטח של המדינה.	☐	☐
האינטרנט הוא אחד המנועים החשובים של הכפר העולמי.	☐	☐

היגד	נכון	לא נכון
כשמוצרים מגיעים מרחוק, טביעת הרגל הפחמנית שלהם תמיד אפסית.	☐	☐

מחסן מילים

מחסן: כתוצאה מכך • בנוסף • בעבר • כיום • לפיכך • ולכן • עם זאת • מפני ש

השלימו

המכולה שינתה את הסחר העולמי. (1)_____ היו פורקים כל שק וכל ארגז ביד, והעבודה נמשכה ימים. (2)_____ כל הסחורה נכנסת לארגז אחיד, (3)_____ אפשר להעביר אותו מאונייה למשאית בתוך דקות. (4)_____ ההובלה נעשתה זולה ומהירה יותר. (5)_____ יש לכך גם מחיר: יותר הובלה פירושה יותר זיהום. (6)_____ חשוב לחשוב גם על הסביבה.

בלש הניסוח

בטקסט 5 שגיאות. הקיפו אותן וכתבו תיקון:

הטקסט

בשבוע שעבר ביקרנו ב-הנמל הגדול. ראינו שלושה מכולות יורדות מאונייה אחת. האונייה הענקי הגיעה מנתיב שיט ארוך. המדריך הסביר ש-המטען ממשיך ברכבת. בסוף ספרנו שתיים עשר מנופים.

קלפי זיכרון – גזרו והתאימו מושג להגדרה

גלובליזציה	כפר עולמי	שרשרת אספקה
תאגיד רב-לאומי	מיקור חוץ	יתרון יחסי
? תהליך שבו מדינות, כלכלות ותרבויות נעשות קשורות ותלויות זו בזו.	? דימוי לעולם שבו המרחקים מתקצרים בזכות תחבורה ותקשורת.	? רצף השלבים והגורמים שמעבירים מוצר מחומר הגלם ועד הצרכן.
? חברה גדולה שפועלת ומייצרת בכמה מדינות.	? העברת שלב בייצור לחברה או למדינה אחרת, לרוב כדי לחסוך בעלויות.	? היכולת של מדינה לייצר מוצר מסוים ביעילות רבה יותר מאחרות.

🎟️ כרטיס יציאה

משהו אחד שלמדתי היום: _____

שאלה שנשארה לי: _____